

Rīt Rožupē pirmo reizi

Es sveicinu Jūs, lauku muzikanti, katru lauku apvidu Mocartus un Toskanini! Vai krietnais saimniekpatris noticēs, ka katras viesības prasa no mums ne mazāk spēka kā rudens mēslu talka?

Es esmu ar Jums, ko aplamie, neapdomīgie sauc par glāzītes mīļotājiem. Ja neviens nav teicis, tad es to pasaku: «Jūs stiprais balsts, kas satur sabiedrību, jo nodīgumā nespējat pārkāpt baušļus. Jo morāle kļūst ačgārma, jo vairāk tiek atspiesti. Lai noturētos līdzsvarā, diemžēl, ir jāņem glāzīte par atbalstu, lai domās un jūtās nesadegtu.»

Viss notika vienkārši, kā iespējams tikai Latgalē. Rudens iesaukums aizrāva brāli atdot ķeizaram paredzētos trīs gadus, un plašā apkārtnē balles un godības palika bez mūzikas. Uz Ziemassvētkiem trīs vīri ieradās mūsmājās, no tiem, kas katrā pagastā. Pie darbiem nav dzenami, pēc vārda kabatā nemeklējas. Velnu dzīt — pirmie. Katram no viņiem iekšējās kultūras ir vairāk nekā desmitām moralizētāju, kopā ņemot. Vārds pa vārdam, pie manis nākuši. Sabijos. Astotajā klasē solu trinu, un, kā bija iegājies, toreiz nesapratu, ka viss, kas tuvu tālu sablērņots, tas mans. Vēl tagad nejausi uzziņāju, ka pirms trijiem gadu desmitiem es esot bijis tas, kas iestūķējās kāzu mājas skurstenī ar sienu bāztas bikses — un tā arī nespēju cienīgo pāri pārliecināt par pretējo. Satrūcies prātoju — kas atkal būs noticies? Tad brāžokais no trijiem teica runu: «Lūk, tavš tēvs. Viņš muzikants. Ar to ne mazāk cienīts kā caur saviem darbiem... Pēckara spiedīgajos apstākļos divus puszcūkus mainīja pret akordeonu... Tava māsa muzicē... gan tikai savam priekam. Par brāli pat runas nav. Un māte... ar skanošu dvēseli, jo stāv par jums nomodā. Tik tu... neesi manīts ar interesi. Ir jābūt atbildīgam... Pēc Liieldienām gaidām tevi uz skatuves.»

• Atvieglots uzelpoju. Tik vien šoreiz tās skādes...

Tik saulainas pavasara dienas nogalē, kā šodien atceros, es stāvu pagalmā ar akordeonu uz pleca. Uz mājas lieveņa tēvs, māte, māsa, un, jūtu, arī brālis klātneesošais. Vai varēju zināt, ka esmu izredzētais? No bēma līdz pat sirmgalvīm man uzticēsies, par ko slepeno dienestu aģenti var tikai sapņot. Un sods var būt nesalīdzināmi bargāks nekā pēdējiem, ja mēle iekulstas nevieta — tā Uzticības zaudēšana. Es redzēju jūtu gammu — no visaplamākās greisirdības līdz neprātīgām kaislībām. Un cilvēkus... tos cienīšu... un cildināšu... un nekad to vārds izteikt nespēšu. Es būšu epicentrā, kur sapņi un to pretrunas savirpuļo vērpētēs. Es tikšu milēts, lutināts, no vīriem atzīts un sieviešu smaidiem uzteikts. Es būšu Darbā, kur atpūtas brīšņiņš ir isāks nekā zemniekam starp rietu un ausmu...

Šodien, kad ticība ar neziņu mijas tautas likteņsvaros un domās kārtojas dvēsele, — es pārsteigts redzu sevi aizgājušos gados pavisam savādāk, nekā biju līdz šim spriedis. Ne tuvu muzikāls, ko man neticēs, pēc atmiņas sataustījis brāja repertuāru, tik pienākuma spiests, caur izjūtām aizgājis līdz virsotnēm. Vēl zaļš jauneklis, kāzās, kad lieti gāžas straumēm un cilvēki nomākti no zīmes nelāgas, izrādās, es esmu pratis viņus pārliecināt — tikai jums no dabas ir tik romantisks laiks, kas cieši vieno mūs. Uz auglību tas un labām ražām, un līksme situāti tad vilni devīto... Cilvēks, it sevišķi laukos, vienmēr ir stāvējis uz pamata, un maz viņam vajag — Ticību, ka tas ir tā. Un kādam ir jāatrod sevi spēks, lai to dotu. Tad viss, pēkšņi, ieskanas mažorā, pavisam citā tonkārtā ar varenēm un gaišiem akordiem.

viršūtiem sāk rādīties. Vēl dziņānīši smīnās: re, muļķi, nezina kā dzīvot. Tak jau pašā sākumā tas bija skaidri saredzams — šie nikulji, ne dzīvotāji... Un kas vēl notiks, kad kāds no viņu bērniem sāks krogos abu mantu putināt...

Tā to redzēs un savā šaurajā pierītē sapratīs mietpilsonis. Muzikantam tas jāredz pareizi no paša iesākuma, tā ir viņa būtība.

Viņš — zemnieks. Viņa — mājsaimniece.

himna vēl nav uzrakstīta. Piebilde — vai nu pats vadi dziedāšanu, jeb kāds uzreiz uzrodas, kurš to dara tavā vietā. Vienīgo reizi man ir gadījies, kad vedēji savas jaunības pārtaisnības dēļ tik ilgi, vienmuļi un nevieta spriedelējapar divu siržu savienību, izjaucot dabisko ritmu tik nopietni, ka glābt ko bija neiespējami, un kāzu mielasts pārvērtās par sēru... bet tas lai paliek uz viņu sirdsapziņas.

ATBILDĪGS

Abi no tiem, ko sauc par tautu. Ir jābūt tā, kā viss ar viņiem notiksies. Caur rūpēm, smagu darbu, ciešanām, ilgām un centieniem tie slīpēs pamatu, kas neļauj tautai iznīkt. Gan sievasmāte, gan vīramāte ir redzējušas dzīvi, un zina, ka jaunajiem ir jāiziet caur vētītavu, kur graudi izsijājas. Tā bija, ir un būs! Sīkstākie nostāvēs, lai Laimes māte zinātu, uz ko liktenstundā paļauties. Ak, citi uz viņu rēķina dižosies? Tā vajag! Tie jāntārpiņi šķietamie, kur viltus varām sapīties, pēc tautas saknēm taustoties... Tiem vienmēr pastāv iespēja tikt sēdinātiem negoda vietā... Ak, kāds no dēliem krogū dirnēs? Kāds arī panīks, bet caur šejieni tiek zeltīts vārds, līdz dvēselei kļūst saprotams.

Tas viss mūzikas devējiem pastāvīgi jāpatur prātā, lai sevi turētu līmeni un citus līdzī celtu. Te — panākumu atslēga — kopā ar līdzcilvēkiem, Dieva bērniem stingri stāvēt uz zemes un vienlaicīgi tos pārredzēt no dievišķiem augstumiem. Te, starp citu, kādas daļas par māksliniekiem saukto neveiklības. Par vāju viņi būt kopā ar skatītājiem un klausītājiem, tak vieglāk ir virs viņiem... tā pazaudējot pamatu... Paši mokās maldoties un citus samoka.

Kad jaunie pienāk pie sagaidītājiem, ir jāpakāpjas malīnā un tālākais nav jātraucē, atkarībā no norisēm, kur haoss ir kārtības noteicējs, fonā dodot mūziku maigos, klusinātos toņos, ar reizēm minorīgu pieskaņu. Vienmēr esmu izmantojis tautiskas, drastiskas melodijas, un tikmēr rūpīgi pētījis kāzu viesus. No vārtiem līdz mājas sliekšnim jaunos esmu vadījis ar Diždanci. Kāzinieki ir ieņēmuši savas vietas pie dziru galdiem, un atskan pirmie vārdi... svīnīgie.

Ir jābūt klāt. Nē, ne lai izēstos un glāzīti cilātu. Caur mikroskopu ir jāieskatās katrā cilvēkā. Kurš vadonis no dabas, ar ko viņu sev palīgos piesaisīt. Kurš varētu būt skandalists, ar kādu paņēmienu novērst viņa iespējamās draudus kopībai. Un sievietes... Tur būs divas. Viena tavu dvēseli veldzēs... otrā... tā Kleopatra, un noteikti ir jāsamēklē. Bez pirmās vēl var iztikt. Bez otrās nevar. Apstākļos, kad reibums tiek atbrīvots no ķēdes, var gadīties neapbrīnāmais un iestāties krīze. Tā otrā, pareizi saskatīta, vienmēr to pratis novērst.

Viss tas jāizdara, jo teju teju sāksies tavš Pienākums, kad pašauties var tikai uz sevi. Ar vedējiem ir jābūt saskaņā, bet abi pienākumu izpilda reizi, divas mūžā. Un ko teikšu jums, kas tādu nāstu uzņemas. Ir sava vieta jāielāgo. Kāzu centrā ir ciemiņi. Tālāk vecāki, kas kāzas sarūpējuši. Tad jaunie. Vedēji ir pēdējie, kas klausas pilda, un šī vieta, pareizi izprasta, ir galvenā. Ja tas tā tiek izkārtots, tad dabiskā ceļā viss gods sabirdinās jaunā pāra klēpi.

Vedējpāri, ar retiem izņēmumiem, vietas jāuc... un savu scenāriju grib uzspiest pasākumā, kur valdnieci ir Nejausība. Negrib ieskatīties, un vēl mazāk ieklausīties. Tas nav pārmetums, tik pārdomām, jo mūsu visu

Kāzmaņi, apmierināti ar dzīvi un vēl vairāk ar sevi, uzceļas no galdiem. Tagad sākas galvenais. Nav pierādams, bet mana Pieredze saka — no tā, cik izdosies publiku saturēt kopā līdz mičošanai, ir lielā mērā atkarīga jaunlaulāto satība. Varbūt tas tāpēc, ka abi ir kā jaunpiedzimuši bērni, tik neaizsargāti, ka uzskuši sevi visu, ko kāzas izstaro. Te viss atkarīgs no muzikantu prasmes... cik iepazīti klātesošie, cik veikls katrā situācijā... Receptes te nav, bet vienu varu apgalvot — jābūt, kad līganais valsis, kad fokstrots vai trakā polka, kad liriskais tango, kad pārtraukums... tad alus puisim jābūt savā vietā! Un, galvenais, saturēt kopā... Saturēt!

Pie mičošanas man lieti derējušas tautiskas, plūstošas melodijas, kur esmu centies ievīt kaut ko no tā, kas skanējis pēc sagaidīšanas marša, tā kopā sasaistot mājās ielešanu un aiziešanu Dzīvē, gan noskaņojot pārdomām.

Ko varu droši teikt — ne uz acumirkli — no kāzu sākuma līdz mičošanas noslēgumam, neesmu izlaidis publiku no redzesloka, nepārtraukti stingri sevi kontrolējot un vienlaicīgi līdzī piedomājot — bez lieka sasprindzinājuma, brīvs no godībām nevajadzīgām domām un ikdienišķo rūpju kompleksa. Viss, ko tiku darījis, tas apzināts... lai jaunajiem vīram un sievai zemapziņā mūzika skanētu līdz mūža novakarei un līdzētu grūtos brīžos... Dvēseli skaņās es esmu ielicis, un tīrs, amata brāļi, ieskatos jums acīs — es tiku sadzirdēts!

Atslodzi var atļauties pēc pusnakts... Pie galdiem visi dziedās. Tur piepulcēsies kāzu saimniece, kuras par brīnumu, vienmēr ir dziesmas zinātajās. Pie viņām piesēdi, jo esam rada darbā citu labsajūtai, un pats uzdziedi savam priekam. Pat ja pieprasa, ar mūziku iejaukties nav ieteicams... var labos garus aizbaidīt, kas tobrīd ienākuši katrā.

Pēc uzkodām viesi vēl gribēs iztraktoties dejās... Sevi nav jāžēlo nekādos apstākļos... arī mūzikas instruments izturēs. Kad viena daļa cieņīgu pošas uz mājām vai turpat uz naktsguļu, pusstunda pieder tango ritmiem... tad vienkārši sevi ir jāpārspēj...

Tālāk sekos brīnīšais brīdis. Kad visi izklīduši, paliks vīri, tā līdz pusducim, kuri nelūzt nekādos apstākļos. Akordeonam jābūt pa rokai, un viss jādara, kā tie gribēs. Ja būtu iespēja izsekot viņu senču rakstiem, tad kaujā pie Saules tie ir nostāvējuši, piektajā gadā pirmie bijuši un visos juku laikos sveiki palikuši... Vīri dziedās. Tās būs dziesmas no jūtu dzelmeņiem un reti dzirdētas.

Sunda būš apriņķus, rīta ausma sāks sevi pieteikt, un... Muzikantam, šim pieticīgajam cilvēkam zemes virsū, tiek dota iespēja saņemt algu, kas pienākas retajam, un tad vēl ne katrs to pamānīs.

Dižos vīrus uz naktsmieru sauku viņu vēl dižākās sievas, kuras kā dzīves ikdienā, tā arī nakti būs bijušas par viņiem nomodā. Tas ir brīdis, kad pats Dievs apstaigā Zemi.

Es rakstu Jums, kas tagad stāv uz lauku skatuves: Kāds izlasis, un vēl kāds izprātis — un tas ir daudz. Ja nekā jaunu nepateikšu, vēl labāki — atkārtosim kopīgi.

Ar to pašu, kā pārkāpj kāzu mājas sliekšni, ir sevi jāaizmirst, atstājot vienīgo rūpi — citu prieku, vismaz uz dienakti. Tās sākas ar kāzotāju sagaidīšanu, kad uz brīdi jābūt priekšplānā, lai visi redz — kurš varētu būt te iespējama Noteicējs. Iesākumam jānoskan kā artilērijas salūtam, ar klātpieļautām nemuzikālām skaņām, kas katram liktu notrīsēt priekšnojautās — sākas priekšspēle skaistākajai no izrādēm, kas savukārt ir uvertūra dzīves cēlienam. Ar pirmajiem akordiem ir visi jānoskaņo, ka tie ir liecinieki vienreizīgam mirklim, kad divi jaunie cilvēki caur prieku uzliek ērkšķu vainagu un sev plecos uzkrauj krustu.

Viņš — zemnieks, nokāviens ar rūpēm. Viņa — mājsaimniece, aizņemta ar rūpju rūpēm par bērniem, dienišķo maizi un visu to, kas dzīvē pienākas. Ne katrs izturēs. Vīrs nolaidīsies glāzītē, sieva sevi atstās novārtā. Ikdienā iezagsies ķildas. Vēl sievasmāte un vīramāte iejauksies, jau sākot ar to, cik kurā kāzās izdevusi, un, mīļ' dienī, cik dikti stāv nomodā par jaunajiem... Un jaunie apjuks intrīgās... un darbi iestrēgs... un elle zemes

vājība — centrā gribetos būt... Pilnībā no tā neviens nav pasargāts, arī muzikanti...

Galvenās runas ir pateiktas, viesi nēmuši to, kas miesai pienākas, un tas sākas... kur galvenais — neko neuzspiest, panākot, lai jautrībnieki paši atraisās. Ja gadās misēklis un publika ko nepieņem, — balto karogu augšā! Uzreiz atkāpties, lai izbēgtu no sakāves. Savu varu driest parādīt tikai ārkārtējā brīdī, kad taisās būt kas nelabojams...

Atrodi vietīņu, kur ar vienu acs kaktiņu redzi vedējus, bet ar abām pilnībā pārvaldi dzirotājus. Drošs ņemi kādu no sapildītajām glāzītēm, kas vienmēr atrodas nelietota, un mazliet kā aizvainots uzaicini kopīgi tukšot, sak, par visiem tika pacelts, tik nabaga muzikants vientuļš starp sev nepazīstamiem... Viesi sajūtīsies tikpat vainīgi, cik tu aizvainots, un tas tiks izdarīts. Ar šo žestu būsī visus neapzināti sakoncentrējis uz sevi, tas ir uz kopīgu mērķi, kas ir tavas Atbildības sākums.

Tagad ir istais laiks šos ievilināt lamatās, no kurām vēl neviens nav izkļuvis... Dziesma. Pirmo dziedājumu pienākas aplacīt... tad vēlreiz jāpārbauda, cik stipras balsu saites. Garantēju. Trešais piegājiens parasti izpaliek, lai visi vienotos dziesmās, kurām

Kurzemi... Vidzemi... Latgali. Mīļa roka uzlikta uz vīra pleca, un balsī, kādai nespēj atteikt neviens vīrietis, viņš tiks aicināts... Šo sievu stiprums ir apstākļi, ka viņas zina vīriem pakļauties. Un kāda kuram daļa par skaistāko no Dabas mātes blēdībām — pirms pakļauties, viņas pašas jau sen kā savus vīrus ir noskaņojušas uz gaitām pareizām... Tad ir tik labi un droši iet aiz tāda vīrieša muguras. Simtos gados viltus, kas mūs gribējis pakļaut, ir pratis tikt pāri visam. Šim sievietēm nekad, un nolūzis pie viņu vīru kājām...

Līdz mūžības acumirklim, kad kāzu mājas saimnieki ceļas apkopt rīta soli, viens paliek muzikants, lauku amatnieks. Plecos sūrme, sīksnu ievilkta, un gaišums dvēselē. Viens, tak ne vientuļīgs. Viņu gaida meitene, nekļūdi noskatīta jau pie kāzu vārtiem. Ja prot gaidīt, kad citām uzsmaidi amatā, tad tā ir zīme, ka ir spējīga būt starp sievietēm dižākajām, kas saprot...

Muzikants ir atbildīgs.

Met līdz mūža galiem

Saules sapņu tiltu,

Tauta: tavas ilgas

Ir kā pati garā mūžība...

(V. Plūdons)

Tedīs (Teodors Želvs)

MĀSAS

jeb Domu spēle bez notīm

◆ Viņas ir māsas, Vita un Natālija jeb, kā draugi viņu sauc, – Nata. Viņas ir atšķirīgas. Nata ir emocionālāka, bet Vitai ir ļoti labi nostādīta matemātiskā domāšana. Nata nebrauc ar mašīnu un, kā pati apgalvo, arī uz priekšdienām netaisās to darīt. Vita toties ir viena no nedaudzajām sievietēm, kas mašīnu pārvalda lieliski. Nata mil ceļot un katru vasaru kaut kur dodas, viņa jau pacieņojusies Somijā, Zviedrijā un citās jaukās vietās. Vita braukšanu izturēt nevar fiziski, ne autobusā, pat ne automašīnā, ja vien pati nav pie stūres, par lidmašīnu nemaz nerunājot. Natai garšo kafija un saldumi, Vita savukārt pret tiem izturas bez īpašas sajūsmas, jo viņai, gluži vienkārši, garšo tēja. Nata jau 14 gadus dzīvo Kurzemes pusē Saldū, ir latviešu valodas skolotāja un jau trešo gadu Saldus komercskolas direktore. Vita ir matemātikas skolotāja, bet šobrīd auklē savu mazo bērniņu un dzīvo skaistās mājās, kuras vieno viņas abas, – Priekškalnos Daugavas krastā netālu no Līvāniem. Vitai un Natai vienāds ir arī uzvārds. Viņas ir Balodes, jo viņu vīri ir brāļi un reizē arī līdzdalībnieki Vitas un Natas dinamiskajam vaļaspriekam – muzicēšanai kāzās un citos saietos, kas dzīvē ik pa laikam iemēt krāsainus notikumus vizuļus. Vita un Nata – tā ir grupa «Divatā», un par to būs arī šī domu spēle.

Nata. Būtībā mēs spēlējam elitārai publikai slēgtos vakaros, kāzās sen neesam spēlējušas, daudziem atsakām.

Vita. Kāzas, kurās esam muzicējušas, nav sīftos skaitāmas. Mums arī tie gadi nav kā Čamanim, lai 400 kāzas jau būtu spēlētas, pat ja mēs katru sestdienu to tik darītu. Bet spēlēts ir ļoti daudzās pilsētās, arī Smiltēnē, Saldū, protams, Latgalē. Te jāsaka «paldies» «Novadniekam», kas uzrakstīja, ka mēs esam mazpazīstamas. Lai aizbrauc uz tādu brīnišķīgu vietu kā Nīcgale un paprasa, kas ir māsas Balodes. Tur pateiks, o, tie ir kolosāli muzikanti.

Nata. Nīcgalē mūs ir pieņēmuši kā savējos. Tur 1991. gada 17. augustā spēlējām pirmās kāzas, tur esam spēlējušas jau gandrīz katrā mājā, citreiz pašas brīnāmies, kā viņiem vēl nav apņicis mūs aicināt. Tur mums ir arī savi fani un ļoti labi draugi, un Nīcgalē mēs nekad neatsakām, lai cik būtu aizņemtas. Tikai, kad māsa mazuli gaidīja un man bija lauzta roka, nevarējām būt pie viņiem.

Vita. Būtībā mēs sākām ar sludinājumu «Novadniekā», jo – kā vispār var iesākt? Neiesi taču prasīt, vai nevajag muzikantu. Tiem cilvēkiem no Nīcgales, kas mūs pēc sludinājuma uzaicināja uz sava dēla kāzām, tas tomēr bija risks. Ne vecāki, ne jaunais pāris mūs nebija redzējuši. Kad tur aizbraucām, visi nāca skatīties, kādi tie muzikanti ir. Mēs, protams, neatzināmies, ka

tās ir pirmās mūsu spēlētās kāzas, lai gan gatavojušās tām bijām veselu nedēļu, visu repertuāru pārspēlējām, cītīgi mācījāmies, uztraucāmies, ka tik kas nenojūk. Galu galā viss beidzās ļoti labi.

Nata. Viss atkarīgs no attieksmes pret darbu. Ja mani uzaicina, man jābūt atbildīgai, vai 100 cilvēkiem šis pasākums patīks. Tas nav nopietni, ja muzikanti taīsa pauzes, iet smēķēt un spēlē tikai pļumpapā valsus un polkas.

Vita. Parastā publika jau nesaprot, viņiem kaut ko uzliek un viņi dejo, bet tie, kas kaut ko saprot, tiem vienveidība apnīk.

Nata. Vispār publikas gaume ir īpatnēja. Viņai patīk strauji ritmi, un mūsu repertuārā tādi pārsvarā arī ir. Valši mums pašām ne īpaši patīk, bet ir cilvēki, kas prasa tieši tos.

Vita. Pārsvarā tā arī sanāk, – spēlēt to, kas pašām nepatīk. Tomēr tādas vecas dziesmas – «Pie dzintara jūras», piemēram, nespēlējam vispār.

Nata. «Izrokam» tādas, kas nav daudz dzirdētas. Savulaik bija mums hīts «Baltā saule», tagad jau «nodrāzts». Visiem kolosāli patīka. Un ja tu jūti, ka publikai patīk, tad arī dziedī no sirds. Dziesmas izvēlamies savai balsij, es dziedu soprānu, māšele altu, un tā tās dziesmas arī sadalās. Principa pēc nedziedam angļiski, kaut arī vairākums tā dara, jo mums nav pieņemama šī attieksme, – es maksāju un pasūtu mūziku. Mēs izejam tieši uz kvalitāti, nevis uz lētu reklāmu vai kvantitāti. Ļoti nopietni gatavojamies katram pasākumam, īpaši tam rakstām programmu un iepriekšējā dienā pirms pasākuma uzstādām aparatūru un visu «no līdz» izmēģinām, lai gan tas muzikantiem nav raksturīgi. Parasti ir tā, – o, čaļi, kāzas! No rīta iedzer, uz ātru roku «samet» aparatūru un aizbrauc.

Lai kāzas izdotos, jābūt divām lietām, – vedējiem un muzikantiem. Vedēji var arī nebūt, un pēdējā laikā kāzās normālu vedēju arī nav. Ja ir labi muzikanti, kāzas izdodas kapitāli. Daudzās kāzās mēs arī jauno pāri esam nomiņojušas. Tā kā esmu latviešu valodas skolotāja, kāzās esmu bijusi arī vedējmāte, nupat vedējmāte biju kāzās, kur precējās norvēģis ar latvieti, tad zināma prakse man jau ir, lai varētu pārvaldīt situāciju.

Vita. Mums pārsvarā nācies spēlēt lielās kāzās, it īpaši Latgalē, kur salūgti visi, – kaimiņi, radi, draugi.

Apskatāmies, kurš no publikas varētu būt dančmeistars, viņu mēs pabīkstām, lai palīdz iekustināt pārējos.

Nata. Ar publiku ir jāstrādā. Kad cilvēki sanāk deju zālē, uzreiz paskatos un saprotu, kas ir kas. Gadās, ka tikai dāmas vien, vai arī kungi tādi pasīvi. Lai viņus iekustinātu, mums izdomātas visādas atrakcijas, kopējās dejas. Nīcgalē, kur publika pazīstama, var atļauties arī pikantākas, bet nekad bezgaumīgas ākstības, jo publiku aizvainot nedrīkst.

Pēdējais hīts – atrakcija, kas vēl šajā pusē

Novadnieks - 1996 - Nr. 61, 17. aug.
Rajonā - kāzu muzikantu saietā

Nata (no kreisās) un Vita. Foto – Andris Kursīts

nav rādīta, ir «Ballīte uz kuģa», ļoti interesanta ir «Ceļazīme uz Austrāliju» un vesela virkne citu spēļu. Visu laiku ir jādodomā kaut kas jauns, lai cilvēkiem neapnik.

Vēl mēs atšķiramies no citiem muzikantiem ar to, ka visās kāzās mums ir samaksājuši vairāk nekā esam prasījušas. Ir daudz arī mīļu pārsteigumu. Piemēram, Nīcgale jau zina, kādas kūkas mums garšo, un speciāli tās izcep. Reiz spēlējām skolotāju svētkos, arī tur mūs apsveica, zinot, ka esam skolotājas.

Ja runā par tik delikātu lietu kā nauda, tad uzreiz jāsaka, ka ar muzicēšanu nevar nopelnīt neko, lai arī mums maksā vairāk kā prasām. Protams, es par 5 latiem nespēlešu, bet cilvēkiem jau neinteresē, ka man jābrauc no Saldus, ka maksā ceļš, ka liela nauda tiek iztērēta aparatūrai. Viņi domā, ka mēs te bagātas paliekam.

Vita spēlē akordeonu, es sintezatoru, kas ir vesels orķestris, un tā «bundzinieks» nekad nepiedzēra un arī otrā dienā sit perfekti. Bieži ir tā, – mēs atbraucam, bet visi brīnās: kā, tikai divas, kur ta pārējie? Bet mēs nevaram atļauties ņemt līdzi kādu liekēdi, kas neko nespēlē, bet tikai dzied vai sit grabulī. Dziedam un spēlējam maksimāli mēs pašas, un tas ir ļoti liels pluss. Arī tajā ziņā, ja vienai no mums kas gadās, otra tūlīt var nomainīt. Viena otru mēs jūtam ar acu skatienu.

Vita. Viens kāzas nevar fiziski nospēlēt. Mūsu vīri parasti atbrauc mums līdzi, uzstāda aparatūru un brauc mājās. Nekas jau mums nenojūk, un tik daudz, kā kaut ko saslēgt, mēs zinām.

Nata. Māšele spēlē akordeonu, un tas patiešām ir īsts vīriešu darbs, kas pats nav spēlējis, nekad nesapratīs: Vispār kāzas ir smags darbs, kad aizbraucam mājās, tas viss «bum, bum, bum» vēl ilgi skan ausīs.

Vita. Pēc notīm mēs neko nedziedam un nespēlējam, tikai pēc dzirdes, tā mums no dabas dota.

Nata. Māsa beigusi mūzikas skolu Līvā-

nos, arī man bija privātsundas – čigāju akordeonu, bet visu pārējo esmu apguvusi pati. Mūsu paps kādreiz arī kāzās spēlētis, tagad viņš aizsaulē. Mammai ir kolosāla, spēcīga balss. Arī manai meitai ir laba balss, vienīgi dēlam dziedāšana pilnīgi vienaldzīga. Ansambli spēlējis arī mans vīrs, tagad viņš mums palīdz repertuāru izvēlēties. Ja viņš paklausās un pasaka, ka nepatīk, tad to dziesmu es arī nedziedu.

Kāds mo mūsu vīriem vienmēr brauc mums līdzi kā operators, menedžeris un arī miesassargs. Parasti uzskata: ja tu esi muzikants, tad uzreiz dzer, pipē un atiecīgi uzvedies. Mēs, atšķirībā no citiem muzikantiem, tā nedarām. Cilvēki parasti arī labvēlīgi izturas pret mums, un vispār mēs cenšamies spēlēt daudz maz zināmāi publikai.

Esam piedalījušās arī divos «Spietos», ierakstījušas dziesmu «Vecā ratiņa aptaujai». To 3 minūšu gabalu rakstījām pa nakti, samaksājām lielu naudu, un beidzās tas viss bez spožiem panākumiem. Tagad mums ir doma ierakstīt kaseti, lai 60 gados varētu paklausīties, kā mēs jaunībā dziedājām. Saka jau, – švaki muzikanti, kaseti nevar ierakstīt. Okei, iedodiet naudu, ierakstīsim. Divas dziesmas esam jau sakomponējušas, tagad vajag sakrāt naudu.

Gribējām šogad «Ziņģē» piedalīties, bet mēs nevaram vienā vakarā «saskrieties» un mēģināt, jo dzīvojam katra savā Latvijas malā.

Vita. Kad māsa bija vienkārši latviešu valodas skolotāja, tad bieži vasarās ciemojās pie manis, kopš ar administrēšanu noņemamas, satiekamies retāk.

Nata. Māsa man ir vistuvākā, pat savus bērnus es viņai varu uzticēt kā pati sev. Kad viņi bija mazi, tad teica, ka viņiem esot divas mamas un divi tēti.

Kurzemē joprojām neesmu iedzīvojusies, mana dzimtā puse ir te, un uz šejieni mani arī velk.

Daina Kursīte